

LİSANS DÜZEYİNDE KANUN EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN, KANUN DERSİNİN İŞLENİŞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Öğr. Gör. Murat Can
Necmettin Erbakan Üniversitesi
mcan1979@hotmail.com

Özet

Bu araştırma Konya’da lisans düzeyinde kanun eğitimi alan öğrencilerin, kanun dersine ilişkin görüş ve önerilerini tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmadaki veriler kaynak tarama ve anket formu ile elde edilmiş, bulgular ise hazırlanan tablolar aracılığı ile yorumlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Konya’da lisans düzeyinde kanun eğitimi alan Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuarı Türk Sanat Müziği Anasanat Dalı öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda farklı iki kurumda öğrenim gören öğrencilerin görüş ve önerilerinin ortaya konmasıyla kanun dersinin işleyiş ve eğitimine katkı sağlayacağı düşünülen önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Kanun, Kanun Eğitimi, Türk Müziği.

OPINIONS AND SUGGESTIONS OF KANUN STUDENTS WHO ARE GETTING EDUCATION AS UNDERGRADUATE LEVEL

Abstract

This research was prepared in order to determine the opinions and suggestions of the kanun students at the undergraduate level in Konya. The data in the study were obtained from the source survey and questionnaire form findings were interpreted by means of prepared tables. Working group of the study are Necmettin Erbakan University Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education Department of Music Education and Selçuk University Dilek Sabancı State Conservatory Department of Turkish Art Music students who are getting education of kanun at undergraduate level in Konya. As a result of the research, some suggestions were made that the views and suggestions of the students from two different institutions would be revealed and contribute to the operation and education of the kanun course.

Keywords: Kanun, Kanun Education, Turkish Music

GİRİŞ

Müzik eğitimi, kısaca, “müziksel davranış kazandırma”, “müziksel davranış değiştirme” ya da “müziksel davranış geliştirme” sürecidir (Uçan, 1997). Müziğin öğretilmesinde, öğrenilmesinde, müziğin yaşatılmasında çalgı; kendisinden vazgeçilmez bir materyaldir (Günay ve Özdemir, 2003).

Çalgı eğitiminin bireyi çalgı aracıyla yetiştirme, geliştirme, müzik ve çalgı alanında belli bir amaca yönelik istendik davranışları kazandırabilme eğitimi olduğu denilebilir.(Evren, 2007: 7). Müzik eğitiminin temel boyutlarından biri olan çalgı eğitiminin yapılmadığı durumlarda, müzik eğitimi ya eksik ya yetersiz ya da yeterince sağlam ve tutarlı olamaz (Tanrıverdi, 1996: 153).

Çalgı eğitimi, çalgı çalmayı öğrenebilme, çalgıyı etkin kullanabilme, çalgı çalmayı geliştirebilme ve çalgı çalmayı öğretebilme basamaklarını gerçekleştirecek biçimde programlanıp yürütülür (Yıldız, 1986:3).

Ülkemizde mesleki çalgı eğitimi içerisinde kanun eğitimi güzel sanatlar liselerinde başlayıp, lisans düzeyinde kanun eğitimi; konservatuarlarda, güzel sanatlar fakültelerinde, sanat ve tasarım fakültelerinde ve eğitim

fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dallarında yürütülmektedir. Belirli bir program dâhilinde yürütülen öğretim faaliyetlerinin öğrenci görüş ve önerileri alınarak düzenlenmesi önem taşımaktadır.

Bu çalışmada "lisans düzeyinde kanun eğitimi alan öğrencilerin, kanun dersinin işlenişine ilişkin görüş ve önerileri nelerdir?" sorusuna cevap aranacaktır.

Kanun dersinin işlenişine ilişkin öğrenci görüşleri tespit edilerek, yeni bulgulara ulaşmak ve bulgulardan yararlanılarak kanun eğitimine katkı sağlamak araştırmacının amacını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma için gerekli bilgilere kaynak tarama yöntemi ile ulaşılmış, öğrenci görüş ve önerilerini tespit etmek için anket kullanılmış, elde edilen bulguların analizi yapılarak, "yüzde ve frekans" hesaplamaları tablolar halinde gösterilmiştir.

Çalışma Grubu

Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda bireysel çalgı kanun dersini alan 13 kişi ile Konya Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuarı Türk Sanat Müziği Anasat Dalı'nda meslek sazi kanun dersini alan 7 kişi olmak üzere toplam 20 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır.

BULGULAR

Bu bölümde, ankette yer alan çoktan seçmeli ve açık uçlu soruların analizi tablolar halinde gösterilerek elde edilen bulgular, araştırmacının amacına göre yorumlanmıştır.

Tablo 1: Mezun Olunan Lise Türü

Lise Türü	(Kişi Sayısı) f	(Yüzde) %
Güzel Sanatlar Lisesi	17	85,0
Düz Lise	3	15,0
Toplam	20	100,0

Tablo 1'e göre Konya'da lisans düzeyinde kanun eğitimi alan öğrencilerin %85'i güzel sanatlar lisesi mezunuyken, %15'i düz lise mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Konya'da Lisans Düzeyinde Kanun Eğitimi Alan Öğrencilerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Kanun Öğrenci Sayısı
N.E.Ü. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	13
S.Ü. D.S. Devlet Konservatuarı	7
Toplam	20

Tablo 3: Lisans Eğitimine Başlamadan Önce Kanun Eğitimi Alma Durumu

	(Kişi Sayısı) f	(Yüzde) %
Evet	11	55,0
Hayır	9	45,0
Toplam	20	100,0

Tablo 3'te lisans eğitimine başlamadan önce kanun eğitimi alma durumu gösterilmiştir. Katılımcıların %55'i lisans eğitimine başlamadan önce güzel sanatlar liselerinde kanun eğitimi aldığını belirtmiş, %45'i lisans eğitimine başlamadan önce kanun eğitimi almadığını belirtmiştir.

Tablo 4: Kanun Öğrencilerinin Nitelikli Bir Kanuna Sahip Olma Durumu

	(Kişi Sayısı) f	(Yüzde) %
Tamamen	11	55,0
Büyük Ölçüde	2	10,0
Kısmen	5	25,0
Çok Az	2	10,0
Hiç	0	0
Toplam	20	100,0

Tablo 4'te kanun öğrencilerinin %55'i "Tamamen", %10'u "Büyük Ölçüde", %25'i "Kısmen" ve %10'u "Çok Az" seçeneğini işaretlemiş, "Hiç" seçeneğini işaretleyen öğrenci olmamıştır. Elde edilen bulgular sonucunda öğrencilerin büyük çoğunluğunun nitelikli bir kanuna sahip olduklarını düşündükleri görülmektedir. Ayrıca 20 öğrencinin 10 farklı kanun yapımcısına ait enstrümanı bulunmaktadır.

Tablo 5: Kanun Dersini Haftalık Ders Saatinin Yeterli Olma Durumu (Müzik Eğitimi ABD)

	(Kişi Sayısı) f	(Yüzde) %
Tamamen	0	0
Büyük Ölçüde	1	7,69
Kısmen	5	38,46
Çok Az	3	23,07
Hiç	4	30,76
Toplam	13	100,0

İki kurumdaki haftalık ders saatleri farklılık gösterdiği için "Kanun Dersinin Haftalık Ders Saatinin Yeterli Olma Durumu" iki farklı tabloda gösterilmiştir. Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Bireysel Çalgı (Kanun) dersi bütün sınıflarda haftada 1 saat olarak, Konservatuvarda Meslek Sazı (Kanun) dersi 1. Sınıfta 3 saat (+2 saat deşifre), 2. Sınıfta 4 saat (+2 saat deşifre), 3. Sınıfta 4 saat ve 4. Sınıfta 3 saat olarak işlenmektedir.

Tablo 5'te Müzik Eğitimi Anabilim Dalı kanun öğrencilerinin %7,69'u "Büyük Ölçüde", %38,46'sı "Kısmen", %23,07'si "Çok Az" ve %30,76'sı "Hiç" seçeneğini işaretlemiştir. Kanun öğrencilerinin hiçbiri "Tamamen" seçeneğini işaretlememiştir. Elde edilen bulgular sonucunda öğrencilerin çoğunluğu kanun dersinin haftalık ders saatini yeterli bulmamaktadır.

Tablo 6: Kanun Dersini Haftalık Ders Saatinin Yeterli Olma Durumu (Konservatuvar)

	(Kişi Sayısı) f	(Yüzde) %
Tamamen	0	0
Büyük Ölçüde	4	57,14
Kısmen	0	0
Çok Az	3	42,86
Hiç	0	0
Toplam	7	100,0

Tablo 6'da Konservatuvar kanun öğrenilerinin %57,14'ü "Büyük Ölçüde" ve %42,86'sı "Çok Az" seçeneklerini işaretlemiştirler. Müzik Eğitimi Anabilim Dallarına göre kanun dersinin haftalık saatinin fala olmasına rağmen, konservatuvar öğrencilerinin de yarıya yakın kısmı haftalık kanun dersini yeterli bulmamaktadır.

Tablo 7: Kanun Dersinde Çalışılan Eserler Üzerinde Form, Makam, Geçki Ve Teknik Analiz Yapılma Durumu

	(Kişi Sayısı) f	(Yüzde) %
Tamamen	11	55,00
Büyük Ölçüde	6	30,00
Kısmen	3	15,00
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	20	100,0

Tablo 7’de kanun öğrencilerinin %55’i “Tamamen”, %30’u “Büyük Ölçüde” ve %15’i “Kısmen” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Öğrencilerin hiçbiri “Çok Az” ve “Hiç” seçeneklerini işaretlememişlerdir. Elde edilen bulgular sonucunda her iki kurumda da öğrencilerin büyük çoğunluğu kanun dersi işlenirken çalışılan eserler üzerinde form, makam, geçki ve teknik analizi yapıldığını belirtmişlerdir.

Tablo 8: Kanun Dersinde Çalışılan Eserler Dışında Etütlere Yer Verilme Durumu

	(Kişi Sayısı) f	(Yüzde) %
Tamamen	13	65,00
Büyük Ölçüde	3	15,00
Kısmen	3	15,00
Çok Az	1	5,0
Hiç	0	0
Toplam	20	100,0

Tablo 8’de kanun öğrencilerinin %65’i “Tamamen”, %15’i “Büyük Ölçüde” ve %15’i “Kısmen” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Öğrencilerden “Çok Az” ve “Hiç” seçeneklerini işaretleyen olmamıştır. Elde edilen bulgular gösteriyor ki her iki kurumda da kanun dersinde çalışılan eserler dışında etütlere büyük ölçüde yer verilmektedir.

Tablo 9: Kanun Dersi İle İlgili Nota, Görsel Ve İşitsel Materyallere Kolaylıkla Ulaşma Durumu

	(Kişi Sayısı) f	(Yüzde) %
Tamamen	13	65,00
Büyük Ölçüde	6	30,00
Kısmen	1	5,00
Çok Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	20	100,0

Tablo 9’da kanun öğrencilerinin %65’i “Tamamen”, %30’u “Büyük Ölçüde” ve %30’u “Kısmen” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Öğrencilerden “Çok Az” ve “Hiç” seçeneklerini işaretleyen olmamıştır. Elde edilen bulgular sonucunda öğrenciler kanun dersi ile ilgili nota, görsel ve işitsel materyallere kolaylıkla ulaşabilmektedirler. Kanun öğrencilerine seçenekli sorular dışında açık uçlu sorular da sorulmuştur. Öğrencilere “Kanun Dersinde Kullanılan Repertuar İle İlgili” görüşleri sorulduğunda %80’i repertuar seçiminden memnun olduğunu, %10’u repertuara sözlü eserlerin de eklenmesi gerektiğini ve %10’u da neo-klasik ve daha bilinen eserlerin de repertuara eklenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Kanun dersinin değerlendirme sınavı, S.Ü. Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarında öğretim elemanlarından oluşan komisyon önünde 2 veya 3 eser ezber olarak icra edilirken, N.E.Ü. A.K. Eğitimi Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında bütün kanun öğrencilerinin öğrenciler teker teker sahneye çıkarak 2 eser icra etmektedirler.

Kanun öğrencilerine son olarak bundan önceki sorular dışında kanun dersinin işlenişi, daha verimli hale getirilmesi, olumlu ve olumsuz yönleri ile ilgili görüş ve önerileri sorulmuş, çoğunlukla olumlu eleştiriler göze çarparken "haftalık ders saati yetersizliği", taksim konusuna daha fazla değinilmesi gerektiği", "öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkileyecek okul aktivitelerinin fazlalığı" gibi olumsuz eleştiriler cevaplar arasında yer almaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Konya'da lisans düzeyinde kanun eğitimi alan 20 öğrenci ile yapılan bu çalışmada sadece 3 öğrencinin düz lise mezunu olduğu, diğer 13 öğrencinin güzel sanatlar lisesi mezunu olduğu görülmektedir. Kanun öğrencilerinin 11'i (%55) lisans eğitimine başlamadan önce güzel sanatlar lisesinde kanun eğitimi almışken, 9'unun (%45) kanun eğitimine lisans döneminde başladığı görülmüştür. Kanun eğitimine yeni başlayan 9 kişiden 6'sının güzel sanatlar lisesi mezunu olduğu elde edilen bulgular sonucunda belirlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB, 2018) 2017-2018 eğitim öğretim yılı verilerine göre sayısı 81'e ulaşan güzel sanatlar lisesi olmasın karşın, bir enstrümana sıfırdan başlayan öğrenci sayısının daha az olması gerektiği düşünülmektedir. Bu durumun her güzel sanatlar lisesinde kanun öğretmenin olmamasından veya güzel sanatlar liselerinde çalgı seçimi konusunda öğrencilerin çok doğru tercihler yapamamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Kanun öğrencilerinin büyük oranda nitelikli bir kanuna sahip olduklarını düşündükleri görülmektedir. Profesyonel kanunların fiyatlarının çok yüksek olmasının yanı sıra öğrenciye yönelik yapılan standart kanunların fiyatlarının ortalamasının altında tutulmasının böyle bir sonucu ortaya çıkardığı düşünülmektedir.

Daha önce farklı çalgılar için yapılan araştırmalar ve bu araştırma da gösteriyor ki müzik eğitim anabilim dalı öğrencileri haftada 1 saatlik bireysel çalgı dersini çok büyük bir oranda yetersiz bulmaktadır. Bireysel çalgı ders saati, görüş ve öneriler ışığında yeniden gözden geçirilebilir. Konservatuvarlarda müzik eğitimi anabilim dallarına göre çok daha fazla çalgı ders saati olmasına rağmen, bu kurumda öğrenim gören öğrencilerin yarıya yakın kısmı da haftalık ders saatini yetersiz bulmaktadır. Bu durum da "bireysel çalgı-meslek çalgısı" derslerinin önemini ortaya koymaktadır.

Kanun öğrencilerinden alınan cevaplara göre kanun derslerinde çok büyük oranda eser analizine ve etütlere yer verildiği görülmektedir.

Gelişen teknoloji imkânları sayesinde görsel ve işitsel materyallere ulaşmanın da daha kolay hale geldiği öğrenciler tarafından belirtilmiştir. Ayrıca Öğretim elemanlarının çalınacak eserle ilgili en doğru ve temiz notayı temin etmesinin ve örnek alınacak kayıtları öğrenciye aktarmasının çalgı eğitimini olumlu yönde ilerleteceği düşünülmektedir.

Not: Bu araştırma 10-12 Mayıs 2018 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen 9'uncu Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler Kongresi-ICONTE 2018'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

EVREN, N. (2007) *Türkiye'de Konservatuvarlar ve Eğitim Fakültelerindeki Çalgı Eğitiminde Kas ve İskelet Sistemi Rahatsızlıklarının Performansa Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Günay, E. & Özdemir, M. (2003). *Müzik Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*, (1.Baskı) İstanbul: Bağlam Yayınları.

Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar (2. Baskı)*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Tanrıverdi, A. (1996). AGSL Müzik Bölümlerinde Uygulanan Çalgı Eğitimi ve Viyolanın Çalgı Eğitimi İçerisindeki Yeri. *I. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu*, Uludağ Üniversitesi Basımevi, 153.

Yıldız, N. (1986). *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında Anaçalgı Keman Eğitiminin Programlar Yönünden İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

17.05.2018 tarihinde

http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_01/22144449_GYzel_Sanatlar_Lisesi.pdf

adresinden alınmıştır.